

PROGRAM KONFERENCE

Drsné knihovny současnosti 2026

Čtenářství v době změn

DOPOLEDNÍ PROGRAM

9:00–12:20

ODPOLEDNÍ PROGRAM

13:10–14:40

WORKSHOPY A PROHLÍDKY

15:00–17:15

MODERUJE

Veronika Balcarová

REGISTRACE

8:30–9:00

9.00–12.20

Dopolední program

9:00–9:15

Úvodní slovo

Ing. Vlastimil Skála, Ing. Michal Satrapa, Mgr. Dagmar Kučerová

9:15–9:55

Jak se mění čtenářské návyky

prof. PhDr. J. Trávníček, M.A.

Jak se mění naše čtenářské návyky v poslední době? Co o tom říkají výzkumy realizované v letech 2007–2023 Ústavem pro českou literaturu AV ČR a Národní knihovnou ČR? Klesá počet čtenářů? Kdo jsou hlavní tahouni čtení? Jak si stojí ČR ve srovnání s jinými zeměmi? Co s naším čtením dělá digitální doba? Jakými změnami procházejí veřejné knihovny? Přestává být čtení samozřejmou kulturní praktikou? Přestává být kniha hegemonem čtení?

10:00–10:30

Čtenářství mladých jako komunikační téma knihoven

Mgr. Pavlína Lišovská (Knihovna Jiřího Mahena v Brně)

Již skoro rok (v době konání této konference tomu tak již bude a s přípravnou fází je tomu ještě déle) žijeme (s) novým komunikačním tématem knihoven a zkoumáme čtenářství a čtenářskou kulturu mladých. Jací jsou lidé ze současné generace ve věku 15–20 let? Co potřebují, co (ne)chtějí, jak komunikují, co skrývají za potenciál? V příspěvku si generaci Z stručně představíme, zaměříme se na její specifika a možnosti uchopení práce s ní v knihovnách – co můžeme dělat jinak, co naopak zachovat. Podíváme se na to, co máme již v projektu za sebou a z čeho můžeme čerpat další inspiraci pro naši knihovnickou praxi v souvislosti s touto cílovou skupinou.

10:35–10:50

Přestávka

10:50–11:20

Od čtenářství ke kompetencím: knihy jako pilíř rozvoje a knihovny jako opora škol**PhDr. Anežka Grimová**

Ve svém příspěvku PhDr. Anežka Grimová představí aktivity, které jsou v této oblasti realizovány díky podpoře z projektů MAP a jak tyto aktivity reagují na proměny ve školství. Kniha je brána jako nosný prvek k rozvoji dalších dovedností a kompetencí u dětí předškolního a mladšího školního věku, kdy skrze příběh, práci s knihou a návazné aktivity lze rozvíjet celou škálu dalších kompetencí, jak je očekáváno od proměny RVP. Příspěvek doplní tipy z praxe, ukázky aktivit a technik, podněty, jak být školám průvodcem a oporou v časech neustálých změn.

11:25–11:55

Molekuly čtení: jak s nimi pracovat**Tereza Booth a Kateřina Špronglová**

Autorky programu Molekuly čtení představí metodu úrovněového čtení, knižní sady a jejich využití v knihovnách: čtenářské dílny, divadélko Kamishibai, práci s materiály rozvíjejícími čtenářskou pregramotnost. Společně probereme zkušenosti z praxe a konkrétní aktivity podporující dětské čtenářství.

12:00–12:10

Prezentace edukačních pomůcek: Inspirace pro vaši praxi**Veronika Novotná (Knihovna Ústeckého kraje)**

Regionální edukační centrum vás zve na prakticky zaměřenou prezentaci didaktických pomůcek a výukových materiálů. Představíme vám portfolio pomůcek, které centrum nabízí k zapůjčení či využití. Budete mít jedinečnou možnost si veškeré materiály osobně prohlédnout a otestovat. Přijďte objevit nové možnosti, jak zatraktivnit vzdělávací procesy a přenést moderní trendy přímo do vaší praxe.

12:10–12:20

Klubko Drsného Severu**Karolína Homonai a Mgr. Dagmar Kučerová (Městská knihovna Louny)**

Klubko je sekce pro knihovnice a knihovníky pracující v dětských odděleních, která má sloužit ke sdílení, vzdělávání, motivaci a setkávání. Jak se naplnila představa, jaké potřeby skutečně skupina má, jak komunikuje a funguje?

12:20–13:10

Přestávka na oběd

13:10–14:40

Odpolední program

13:10–13:50

PECHAKUCHA

Co nám fungovalo a co selhalo v podpoře čtenářství

01

Maraton čtení, maraton příprav

Jiří Poživil (Knihovna Ústeckého kraje)

O přípravě a provedení dvou maratonů čtení, které se zapsaly do České knihy rekordů.

02

Náctiletí – Mission Impossible?

Bc. Vladimír Kraff a Bc. Michaela Hrabinská (Městská knihovna Litvínov)

Teenageři nečtou. Nechodí do knihovny. Nezajímají je naše témata. Nebo je problém někde jinde? Krátká PechaKucha o tom, proč měníme přístup k práci s náctiletými. Místo začátku u „velkých témat“ zkusíme začít tam, kde teenageři opravdu jsou – u stresu, emocí, únavy, digitálního chaosu nebo potřeby bezpečného prostoru. Může knihovna fungovat i jako místo seberozvoje a psychické podpory? A pokud ano, co to udělá s našimi lekcemi, vztahy i rolí knihovníka? Sdílíme novou koncepci, pochybnosti i důvody, proč nám tahle práce pořád dává smysl.

03

Klub(ovna) Luna

Mgr. Dagmar Kučerová (Městská knihovna Louny)

Jak se představy organizátorů liší od potřeb a přání komunity, kdo chce program, kdo si vystačí sám... Ulice je víc než klubovna! Transformace původního nízkoprahu na klubovnu pro rodiče a děti i třetí věk.

04

Koučování přes hranice: zkušenost z knihovnické praxe

Mgr. Ing. Martina Vondráková (Knihovna K. H. Máchy v Litoměřicích)

Tvorba strategie knihovny není jako práce s buzolou... Jde o poměrně náročnou disciplínu. V Litoměřicích jsme proto chtěli při její tvorbě využít všechny dostupné možnosti. A protože v dnešní době nejsou hranice ani jazykové bariéry překážkou, neváhali jsme pro radu vyrazit za hranice regionu – až do Francie. O své zkušenosti a pohled na strategické řízení knihovny se s námi podělil zkušený kolega, ředitel francouzské knihovny. A to díky nabídce IFLA pod názvem „Be bold and stronger together“.

05

Poezie už nikoho nezajímá?

Mgr. Ladislav Zoubek (Městská knihovna Děčín)

Je poezie skutečně na okraji zájmu? Příspěvek představí aktivity Městské knihovny Děčín, které dokazují opak – pořady slam poetry pro školy i veřejnost, setkání 2+KK neboli Dva a knihovnické křeslo, celostátní Literární cenu Vladimíra Vokolka i podíl knihovny na pořádání Zarafestu, festivalu propojujícího literaturu, hudbu a výtvarné umění.

06

Dětské oddělení, které žije – Jak nový prostor změnil dětské oddělení Regionální knihovny Teplice

Bc. Martina Doležalová (Regionální knihovna Teplice)

Jak se může proměnit dětské oddělení, když dostane úplně nový prostor? V krátké šestiminutovce ukážu cestu našeho dětského oddělení od původních prostor přes proměnu dosud nevyužitého podkroví až po dnešní podobu. Především ale to, co nový prostor přinesl dětem, rodičům, školám i nám samotným – jak se změnila návštěvnost, programy a každodenní život oddělení.

13:50–14:30

Čtení bez čtení? Jak zůstat zvědavými lidmi v éře umělé inteligence**Mgr. Pavel Kasík**

Nikdy nebyly lidem informace tak dostupné jako dnes. Přesto lidé čím dál méně čtou. A když už čtou, je to čím dál častěji text, který jim na míru doporučila (nebo dokonce napsala) umělá inteligence. Chatbot nám ostatně věci předžvýká, tak proč bychom se vůbec snažili? Popíšeme si dvě konkrétní pasti, do kterých nás nový svět láká: iluzi porozumění, kdy máme pocit, že věcem rozumíme jen na základě souhrnu, a past postupné ztráty kontroly nad světem, protože nám AI odstraní ze života právě tu námahu, která z nás dělá zvědavé a schopné lidi. Co může v takové době lidem nabídnout knihovna? Více, než se na první pohled zdá. Podíváme se, jak fungují halucinace velkých jazykových modelů, na čem se umělá inteligence trénovala a co umí lidem chatbot nabídnout. Z toho nám pak vyplyne odpověď na tu otázku, která by nás nyní měla zajímat nejvíce: co může jeden člověk nabídnout druhému člověku? Knihovny jsou už od starověku místem, kde se s informacemi zachází s ohromnou vážností. Ukážeme si konkrétní příklady, k čemu mohou umělou inteligenci knihovny smysluplně a zodpovědně využít. A kde naopak klást důraz na to, že původcem – a zamýšleným příjemcem – informací je zvědavý člověk.

14:35–14:40

Ukončení hlavního programu konference

14:40–15:00

Přestávka

15:00–17:15

Workshopy a prohlídky

15:00–16:30

WORKSHOP – Digitální klubovna, 2. patro**Čtení jako nástroj wellbeingu****Veronika Novotná (Knihovna Ústeckého kraje)**

Moderní knihovna už dávno není jen místem pro půjčování knih, ale živým prostorem pro setkávání, objevování a učení. Jak ale pracovat se školními třídami tak, aby se u vás děti cítily bezpečně, spolupracovaly a odcházely plné zážitků? Tento praktický vzdělávací program představí knihovníkům efektivní nástroje z oblasti wellbeingu (duševní pohody) a aktivizačních metod, které pomáhají budovat zdravé a pozitivní klima ve skupině. Společně se zaměříme na to, jak proměnit klasickou lekci v interaktivní zážitek, kde má každý své místo. Účastníci si sami vyzkouší různé techniky, které pak mohou okamžitě přenést do své každodenní praxe při práci se školními třídami.

15:00–16:30

WORKSHOP – sál 3. patro

Roboti a čtenářská gramotnost**Mgr. Ing. Martina Vondráková (Knihovna K. H. Máchy v Litoměřicích)**

Workshop je zaměřen na praktické využití robotických pomůcek Ozobot a Bee-Bot v knihovnách jako nástroje pro rozvoj čtenářské gramotnosti, kreativity a fantazie. Účastníci se seznámí se základním ovládáním robotů a osvojí si konkrétní aktivity, které propojují práci s textem, příběhem a prvky programování. Důraz bude kladen na to, jak pomocí jednoduchých scénářů, her a čtenářských úloh podpořit porozumění textu, vyprávění příběhů, logické myšlení i spolupráci ve skupině. Workshop nabídne inspiraci pro práci s dětmi různých věkových kategorií a ukáže, jak lze technologie smysluplně zapojit do knihovnických lekcí i volnočasových aktivit. Součástí bude sdílení dobré praxe, ukázky konkrétních pracovních listů a prostor pro vlastní tvorbu aktivit, které mohou účastníci ihned využít ve své knihovně.

15:00–16:30

WORKSHOP – klubovna 3. patro

Jak nalákat teenagery na 100 lekcí ročně**Bc. Vladimír Kraft a Bc. Michaela Hrabinská (Městská knihovna Litvínov)**

Praktický workshop, jak udělat z knihovnických lekcí něco, na co chtějí školy jezdit znovu. Žádná teorie. Účastníci si na vlastní kůži vyzkouší herní a interaktivní aktivity, které používáme při lekcích pro 2. stupeň ZŠ a střední školy. Jak otevřít téma propagandy pomocí „amerického brouka“? Jak pracovat s předsudky skrze konflikt „My proti nim“? Jak dostat studenty do atmosféry Spalovače mrtvol nebo R.U.R. bez frontálního výkladu? Workshop nabídne konkrétní ukázky aktivit, principy jejich vedení i zkušenosti z praxe – co funguje, co nefunguje a proč dnešní teenageři potřebují hlavně zážitek, zapojení a bezpečný prostor pro vlastní názor.

15:00–15:40

PROHLÍDKA

Prohlídka historické budovy knihovny v ulici W. Churchilla

15:00–15:40

PROHLÍDKA

Prohlídka depozitáře knihovny v ulici Na Schodech

16:35–17:15

PROHLÍDKA

Prohlídka historické budovy knihovny v ulici W. Churchilla

16:35–17:15

PROHLÍDKA

Prohlídka depozitáře knihovny v ulici Na Schodech

LIDÉ, KTERÍ KONFERENCI TVOŘÍ

Přednášející

Tereza Booth a Kateřina Špronglová

Tereza Booth a Kateřina Špronglová jsou spoluautorky programu Molekuly čtení. V oblasti literatury pro děti, literární tvorby a vzdělávání se pohybují celý svůj profesní život. Mají za sebou tvorbu literárních programů pro děti a seniory, ilustrace, psaní textů i organizaci workshopů. Fandí všemu čtení a malým čtenářům.

Bc. Martina Doležalová

Bc. Martina Doležalová je druhým rokem ředitelkou Regionální knihovny Teplice. Společně se svými kolegy se věnuje postupné modernizaci služeb a prostor knihovny, přičemž klade důraz na zachování osobního přístupu ke čtenářům a na knihovnu jako otevřené a příjemné místo pro všechny generace. Za důležitou považuje také roli knihovny jako prostoru pro setkávání, vzdělávání i smysluplné trávení volného času. Jednou z výrazných proměn poslední doby je nové dětské oddělení v podkroví historické budovy knihovny

PhDr. Anežka Grimová

Absolventka oboru Informační studia a knihovnictví na FF UK se zkušeností z českých i zahraničních knihoven, propojuje svět knih a vzdělávání. Posledních 8 let se věnuje podpoře vzdělávání na školách, zejména v oblasti čtenářství a čtenářské pre/gramotnosti v rámci projektů MAP (Místní akční plány).

Karolína Homonai

V knihovnictví působí od roku 2013. Od ledna 2025 zastává v Městské knihovně Louny pozici metodičky regionálních knihoven a vedoucí neknihovnických provozů, zároveň se věnuje PR a komunikaci knihovny. Do její gesce patří Klub(ovna) Luna, letní kino, Café Park nebo kavárna Jeroným. Ve své práci tak propojuje knihovnictví, metodickou činnost, komunikaci a řízení různorodých služeb, kulturních a komunitních aktivit.

Bc. Michaela Hrabinská

Michaela Hrabinská působí v Městské knihovně Litvínov již 10 let, pracuje jako vedoucí oddělení pro dospělé a věnuje se vzdělávání, kulturním a komunitním aktivitám. Připravuje kulturní a vzdělávací programy pro veřejnost a seniory a vede lekce pro studenty středních škol zaměřené na témata s přesahem do občanského života. Vedle práce s návštěvníky knihovny se věnuje také katalogizaci a systémovému knihovnictví, včetně vzdělávání knihovníků v práci s knihovním systémem Koha. Je organizátorkou litvínovského střediska Virtuální univerzity třetího věku. Za svůj aktivní a kreativní přístup ke knihovnické práci získala v roce 2023 jako první knihovnice ocenění DRÁK – Drsný aktivní knihovník/knihovnice Ústeckého kraje.

Mgr. Pavel Kasík

Pavel Kasík je vědecko-technologický novinář, lektor a analytik. S generativní AI systematicky experimentuje od roku 2021, vede workshopy pro firmy, univerzity i veřejnost a od roku 2014 externě přednáší na Univerzitě Karlově a VŠCHT Praha. Za komunikaci vědeckých a technických témat získal dvakrát Novinářskou cenu (2022 a 2025), naposledy za interaktivní vysvětlovačku o tom, jak a proč si AI vymýšlí. Nadšený čtenář a fanoušek knihoven.

Bc. Vladimír Kraft

Vladimír Kraft působí v dětském oddělení Městské knihovny Litvínov již 15 let, z toho 6 let jako jeho vedoucí. Věnuje se především vzdělávání a práci s dětmi, pedagogy a dalšími návštěvníky knihovny. Zaměřuje se na témata kyberbezpečnosti, kyberšikany, bezpečného pohybu v online prostředí a kritického myšlení. Pedagogům a žákům představuje také vzdělávací materiály programu Jeden svět na školách (JSNS) a vede lekce informačního vzdělávání. Je lektorem workshopů pro učitele, knihovníky a další pracovníky ve vzdělávání a pravidelně vede workshopy také na celostátních festivalech mediálního vzdělávání a Dnech mediálního vzdělávání.

Mgr. Dagmar Kučerová

Od roku 2006 působí jako ředitelka Městské knihovny Louny, kterou rozvíjí jako otevřenou komunitní, kulturní a vzdělávací instituci. Je iniciátorkou úspěšných projektů Třetí věk a Druhý věk, aktivní lektorkou a předsedkyní SKIP – Drsný Sever. Podílela se také na vydání řady publikací s regionální tematikou a knihy pro ukrajinské děti *Falco a já*. Za svou práci získala několik ocenění, mimo jiné titul Osobnost Ústeckého kraje 2024 v oblasti kultury. Řadu prestižních ocenění získala pod jejím vedením také Městská knihovna Louny, která je dlouhodobě vnímána jako inspirativní a následováníhodná instituce.

Mgr. Pavlína Lišovská

Mgr. Pavlína Lišovská působí v Knihovně Jiřího Mahena v Brně, kde vede Centrum dětského čtenářství. Jako knihovnice a lektorka se zaměřuje především na podporu dětského čtenářství a čtenářské gramotnosti, tvorbu vzdělávacích programů a profesní vzdělávání knihovníků pracujících s dětmi a mládeží. Je také autorkou příručky *Učící knihovník jako tvůrce lekcí*.

Veronika Novotná

Vedoucí regionálního edukačního centra, členka PR oddělení sekce pro děti Knihovny Ústeckého kraje, lektorka. Lektoruje kurzy a workshopy pro děti i dospělé, při kterých uplatňuje své zkušenosti z několikaleté praxe ve školství a během nichž se seznámila s rozmanitými druhy přístupů ke vzdělávání, které při svých workshopech využívá. Aplikuje vzdělávací principy a metody kritického myšlení, Montessori pedagogiky, hodnotového vzdělávání, programu začít spolu, učíme se venku, vzdělání ke ctnostem a přístupu respektovat a být respektován. Akcentuje individuální přístup, efektivní práci v kolektivu a hodnotový leadership. Je také certifikovaným facilitátorem. Nedílnou součástí je její zaměření na wellbeing a duševní psychohygienu lidí. Věnuje se propagaci čtenářství a kvalitních dětských knih, kdy skrze jejich obsahy otevírá různá témata, se kterými lze následně pracovat a rozvíjet lidskou osobnost.

Jiří Poživil

Jiří Poživil pracuje v Knihovně Ústeckého kraje od roku 2022 (s krátkou přestávkou v roce 2024) jako PR a programový pracovník v Oddělení propagace, komunikace a marketingu.

**prof. PhDr. Jiří Trávníček,
M.A.**

Prof. PhDr. Jiří Trávníček, M. A. pracuje v Ústavu pro českou literaturu AV ČR. Literární vědec a kritik, editor, vysokoškolský učitel. Zabývá se moderní českou a středoevropskou literaturou, interpretací, čtením a čtenářstvím. Byl členem dvou mezinárodních týmů zkoumajících čtenářskou kulturu. Na téma čtení, čtenářů a čtenářské kultury vydal 11 publikací.

**Mgr. Ing. Martina
Vondráková**

Pět let vede Knihovnu Karla Hynka Máchy v Litoměřicích. Baví ji moderní technologie a pestré možnosti jejich využití v knihovnictví. Za velmi důležitou knihovnickou oblast považuje regionální funkce, které přináší mnoho benefitů obcím i jejich obyvatelům. V knihovně se mimo jiné věnuje besedám na téma: ozoboti, citace a plagiátorství či litoměřické pověsti.

Mgr. Ladislav Zoubek

Mgr. Ladislav Zoubek je dlouholetým ředitelem Městské knihovny Děčín. Výrazně se zasloužil o její rozvoj, vybudování moderního zázemí i rozšíření vzdělávacích a kulturních aktivit. Aktivně se angažuje ve Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR a patří k iniciátorům Dne pro dětskou knihu. Za svůj přínos oboru získal Cenu českých knihovníků.

Akce probíhá pod záštitou Ing. Vlastimila Skály, člena Rady Ústeckého kraje.

Ústecký kraj

INFORMACE A REGISTRACE

knihovnauk.cz/pro-knihovny/konference/

Změna programu vyhrazena.

